

Výsledky VI. ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musaealis 2007

Tisková zpráva

Dne 15. května 2008 byla v Pantheonu Národního muzea v Praze vyhlášena tato ocenění ve všech soutěžních kategoriích šestého ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musaealis 2007:

Kategorie Muzejní výstava roku 2007

Cena Gloria musaealis

Cenu Gloria musaealis v kategorii Muzejní výstava roku 2007 získává Regionální muzeum v Mikulově, p.o. za stálou expozici „Římané a Germáni v kraji pod Pálavou“, zpřístupněnou dne 18. května 2007

Expozice realizovaná ve veřejnosti poprvé zpřístupněných sklepních prostorách mikulovského zámku byla vytvořena v úzké spolupráci s Archeologickým ústavem Akademie věd, v.v.i. Představuje výsledky dlouhodobých archeologických výzkumů římského vojenského tábora Mušov – Hradisko. Prostřednictvím rekonstrukce germánské chaty a hrobových nálezů pak přibližuje i kulturu Germánů, kteří obývali naše země v prvních staletích našeho letopočtu.

Expozice je tvořena dvěma částmi. První prezentuje kulturu Římanů, především jejich umělecké řemeslo, a to jak z prostředí vojenského, tak i civilního. Je doplněna videoprezentací, která umožňuje návštěvníkům vytvořit si ucelenější a hlubší pohled. Druhá část prezentuje kulturu Germánů. Návštěvník si tedy může učinit představu o společných i rozdílných aspektech obou sousedících kultur. Přiblížen je jak způsob pohřbívání, tak i každodenní život. Vyvrcholením expozice je instalace předmětů z hrobky germánského velmože, která dokumentuje uměleckou zručnost tehdejších obyvatel.

Kontakty:

Regionální muzeum v Mikulově, p.o., Zámek 1, 692 15 Mikulov

E-mail: rmm@rmm.cz; URL: <http://www.rmm.cz>

Garant: Petr Kubín, e-mail: kubin@rmm.cz

II. místo

Muzeum města Brna za výstavu „Jiří Kroha (1893–1974) – architekt, malíř, designér, teoretik – v proměnách umění 20. století“, uspořádanou ve dnech 12. června – 19. srpna 2007

Výstava byla součástí stejnojmenného širšího projektu, jehož cílem bylo nově zhodnotit celoživotní dílo jednoho z nejvýraznějších českých umělců 20. století a zasadit je do celoevropského kulturního kontextu. Krohova tvorba zahrnovala nejen různá média, ale odrážela také složité společenské a z nich vycházející slohové proměny 20. století, které kladly mimořádné nároky na umělecké výpovědi i lidskou integritu tvůrců. Jeho dílo patří k těm, které si zaslouží objektivního zhodnocení také z hlediska společenského a kulturního dění historie naší země. To se stalo smyslem uvedeného projektu iniciovaného Muzeem města Brna, které uchovává rozsáhlou Krohovu uměleckou pozůstalost. Na projektu, jehož zahraničními partnery byli Muzeum architektury ve Wroclavi a Architektzentrum Wien, spolupracovali badatelé z několika evropských zemí a USA. Jeho výstupem bylo kromě výstavy uspořádané v Muzeu města Brna na hradě Špilberku (reprizované v Muzeu architektury ve Wroclavi) i vydání stejnojmenné knižní monografie.

Kontakty:

Muzeum města Brna, Špilberk 1, 662 24 Brno

E-mail: muzeum.brno@spilberk.cz; URL: <http://www.spilberk.cz>

Garant: PhDr. Marcela Macharáčková, e-mail: macharackova@spilberk.cz

III. místo

Národní zemědělské muzeum Praha za výstavu „Šumava – tajemství, nostalgie, příběhy“, uspořádanou ve dnech 2. března – 17. listopadu 2007

Ústředním tématem výstavy byl všední život šumavských obyvatel v 19. století, zasazený do kontextu zdejší přírody. Pomyslným středem byla rekonstrukce šumavské světnice, na kterou navazovaly sekce věnované zaměstnáním a řemeslům šumavských obyvatel (zemědělství, těžba a zpracování rašeliny, lesnictví, myslivost, těžba a doprava dříví, sirkařství, sklářství, sběr smoly, výroba dřevěného uhlí, knihtisk a domácí výroba – výroba dřeváků, hospodářského náradí a nádob, šindelů, kartáčů, zpracování lnu a textilní výroba). Po obvodu výstavního sálu byly umístěny sekce mapující šumavskou přírodu (obecná charakteristika Šumavy, lesní společenstva, rašeliniště, louky a pastviny, kamenité sutě, hmyz, lýkožrout smrkový, ryby, raci a měkkýši, obojživelníci a plazi, ptáci, drobní savci a malé šelmy, velké šelmy, sudokopytníci a ochrana přírody).

Výstavu uváděl historický přehled shrnující dějiny regionu od pravěku po současnost. Nezanedbatelnou součástí projektu byly multimediální prvky a dětský interaktivní program.

Kontakty:

Národní zemědělské muzeum Praha, Kostelní 44, 170 00 Praha

E-mail: nzm.praha@nzm.cz, URL: <http://www.nzm.cz>

Garant: Mgr. Martin Slaba, e-mail: martin.slaba@nzm.cz

Zvláštní ocenění**Muzeum Komenského v Přerově, p. o. – ORNIS, Ornitologická stanice Muzea Komenského za výstavu „Sáhni si na ptáka – hmatová výstava o ptačím životě“, uspořádanou ve dnech 27. dubna – 30. září 2007**

Výstava byla založena především na hmatovém a sluchovém vnímání. Jejím hlavním cílem bylo poznávání bohatství a různorodosti ptačí říše jinými smysly než očima. Výstava byla otevřená také vidícím návštěvníkům, kterým zprostředkovávala jiný způsob vnímání a usnadnila jim tak pochopení světa nevidomých. Informace k exponátům byly upraveny pro slabozraké a doplněny přepisem v Braillově bodovém písmu. Po celou dobu prohlídky byl k dispozici průvodce, který návštěvníky seznámil také s organizací a prostorovou orientací výstavy. Pro usnadnění samostatného pohybu po místnosti vyznačovala trasu prohlídky vodící linka umístěná na podlaze. Veškeré preparáty byly připravovány výhradně pro tuto výstavu, bez použití jedovatých látek. Předpokládala se totiž jejich opotřebení, nešlo tedy o sbírkové předměty ve smyslu zákona o ochraně sbírek muzejní povahy.

Kontakty:

Muzeum Komenského v Přerově, p.o. – ORNIS, Ornitologická stanice Muzea Komenského, Horní náměstí 7, 750 11 Přerov

E-mail: ornis@prerovmuzeum.cz; URL: <http://www.prerovmuzeum.cz>

Garant: Martina Hrazdírová, e-mail: hrazdirova@prerov.muzeum.cz

Kategorie Muzejní publikace roku 2007**Cena Gloria musaealis****Cena Gloria musaealis v kategorii Muzejní publikace roku 2007 získává Muzeum města Brna za publikaci „Jiří Kroha (1893–1974) – architekt, malíř, designér, teoretik – v proměnách umění 20. století“ kolektivu autorů pod vedením Marcely Macharáčkové**

Publikace zpracovává celoživotní tvorbu jednoho z významných českých architektů 20. století. Jeho dílo zrcadlí proměny umění a architektury od kubistických návrhů a maleb, přes neoplasticistní a funkcionalistické stavby, až po návrhy a projekty v duchu socialistického realismu 50. let 20. století. Kroha se jako jeden z předních levicových českých architektů účastnil mezinárodního avantgardního hnutí a po uzavření německého Bauhausu převzal některé aspekty jeho výuky na České vysoké škole technické v Brně. Historici umění z různých zemí světa (Česká republika, Rakousko, Švýcarsko a USA), kteří se zevrubně zabývali dílem a zpracováním archivu Jiřího Krohy, se podíleli na vzniku výpravné monografie vydané u příležitosti retrospektivní výstavy umělce v červnu 2007 v Brně. Výsledkem týmové práce se stala publikace, která nejen kriticky hodnotí celoživotní dílo umělce, nýbrž je také příspěvkem k dějinám umění středoevropského regionu první poloviny 20. století. Publikace byla vydána v české a anglické verzi.

Kontakty:

Muzeum města Brna, Špilberk 1, 662 24 Brno

E-mail: muzeum.brno@spilberk.cz; URL: <http://www.spilberk.cz>

II. místo**Muzeum hlavního města Prahy za publikaci „Smíchov – město za Újezdskou branou“ autora Jana Jungmanna**

Zájemci o dějiny Smíchova dostávají poprvé do rukou obrazového historického průvodce, který seznamuje s dějinným a urbanistickým vývojem této svěbytné pražské čtvrti, se stavebními památkami, s prací zdejších obyvatel i s jejich zábavou, kulturou a společenským životem. Zvláštní kapitoly pojednávají o dějinách místního průmyslu a dopravy a o smíchovských usedlostech. Kniha přináší 639 historických fotografií, pohlednic, obrazů a dokumentů z historie Smíchova, z nichž mnohé nebyly dosud nikdy publikovány. Materiály pocházejí ze sbírek Muzea hl. m. Prahy, mnoha dalších institucí i soukromých sběratelů. Publikace obsahuje to nejlepší ze stejnojmenné výstavy, která proběhla v roce 2007 v Muzeu hl. m. Prahy a ve smíchovské Porthheimce.

Kontakty:

Muzeum hlavního města Prahy, Kožná 1, 110 00 Praha 1

E-mail: muzeum@muzeuprahy.cz; URL: <http://www.muzeuprahy.cz>

III. místo

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy za publikaci „České & Moravské obalové sklo – Historie a současnost“ autorky Jitky Lněničkové

Kniha je doprovodnou publikací k výstavě Sklo jako obal – z historie užitkového skla, uspořádané ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy (od 12. září 2007 do 13. dubna 2008). Volba tématu, vycházející v současnosti z velmi sledované každodennosti, je u nás zcela nová. Jev skleněného obalu jako součásti života moderní společnosti sleduje autorka chronologicky a systematicky v nejrůznějších podobách, daných charakterem jeho užití. Cenný je komplexní pohled na výrobu, typologii a morfologii obalu, sledovanou od jeho počátků. Interpretace poznatků je podána názornou a popularizující formou a je soustavně dokládána obrazovým materiálem především z muzejních fondů. Kniha se vyznačuje nápaditou a esteticky přitažlivou grafickou úpravou a bohatou kvalitní fotodokumentací.

Kontakty:

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, Zámek 1, 252 63 Roztoky

E-mail: muzeum@muzeum-roztoky.cz; URL: <http://muzeum-roztoky.cz>

Zvláštní ocenění

Technické muzeum v Brně za publikaci „Erich Roučka 1888–1986. Život a dílo „moravského Edisona“ (technika, vynálezce, průkopníka a filantropa)“ autorů Blahomila Grundy a Miroslava Starycha

Erich Roučka patří k nejvýznamnějším a nejpłodnějším českým vynálezčům a technikům 20. století. Je autorem grandiózního počtu (celkem 850) vynálezů a patentů. Zabýval se elektrickou měřicí technikou, položil základy automatizačním soustavám, byl také slévárenským a hutnickým odborníkem. Významný byl jeho přínos i v oblasti medicínské. V době před druhou světovou válkou založil významné průmyslové podniky v Blansku a v Brně, které zásadně ovlivnily hospodářský profil a prosperitu regionu i celé republiky. Ve svých sedmdesáti letech se rozhodl k emigraci z komunistického Československa a poslední třetinu svého produktivního života prožil v Německé spolkové republice. V České republice nejsou dodnes jeho zásluhy o technický a průmyslový rozvoj dostatečně známy a připomínány.

Autoři po několikaletém bádání shrnuli životní a pracovní osudy Ericha Roučky a shromáždili veškerý dostupný materiál o tomto znamenitém technikovi s mimořádnou tvůrčí invencí a předvídavostí. Významným přínosem je také faktografická a historiografická hodnota publikace.

Kontakty:

Technické muzeum v Brně, Purkyňova 105, 612 00 Brno

E-mail: info@technicalmuseum.cz, URL: <http://www.technicalmuseum.cz>

Zvláštní ocenění v Národní soutěži muzeí Gloria musaealis v kategorii Muzejní publikace roku 2007 udělené na návrh čestného výboru soutěže

Slezské zemské muzeum za publikaci „Perzekuce československých občanů v Sovětském svazu (1918–1956)“ kolektiv autorů pod vedením Mečislava Boráka

Tři knižní sborníky shrnují výsledky dlouhodobého vědeckého výzkumu pracovníků Slezského zemského muzea v Opavě a jejich spolupracovníků z ústavu Akademie věd ČR. Projekt podporovaný Grantovou agenturou ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR, se zabýval perzekucí Čechů a československých občanů v bývalém Sovětském svazu v letech 1918–1956. Výsledky výzkumu, které byly v roce 2007 úspěšně obhájeny a vydány, představují zásadní přelom v poznání této problematiky. Přinášejí podrobné informace o mechanismech perzekucí i o jejich obětech z řad vězňů a popravených československých občanů a válečných zajatců z českých zemí. Poprvé v české historiografii byly prozkoumány dosud neznámé kapitoly našich dějin a zjištěny i osudy několika tisíc konkrétních osob, které kdysi zmizely beze stop.

Během výzkumu byla nashromážděna rozsáhlá knihovna ruské a ukrajinské literatury k problematice politických represí sovětského totalitního systému, která ve střední Evropě nemá obdoby.

Kontakty:

Slezské zemské muzeum, Tyršova 1, 746 01 Opava

E-mail: szmred@szmo.cz; URL: <http://www.szmo.cz>

Kategorie Muzejní počin roku 2007

Cena Gloria musaealis

Cenu Gloria musaealis v kategorii Muzejní počin roku 2007 získává Muzeum středního Pootaví Strakonice za obnovu středověkého vodního mlýna v Hoslovicích

Muzeum získalo v roce 2004 zchátralý a nefunkční areál středověkého vodního mlýna na vrchní vodu v obci Hoslovice u Strakonice. Areál tvoří tři objekty – budova mlýna s obytnou částí a sýpkou, stodola a chlív, a přilehlé pozemky s rybníkem a náhonem. Budovy se podařilo opravit a unikátní mlýnské zařízení bylo uvedeno do chodu při zachování maximálního množství původních prvků.

Středověký vodní mlýn je poprvé písemně zmiňován v roce 1352 a jde pravděpodobně o nejstarší dochovaný vodní mlýn na vrchní vodu v Čechách. Trámy sýpky datoval dendrochronologický průzkum do let 1567–1569 a technologie dokládá způsob mletí v 18. století. Současně byla zrekonstruována pec a otopný systém z 19. století.

Areál je základem prvního jihočeského skanzenu s názvem Stavby šumavského Podlesí, v němž se muzeum chystá, kromě ukázek provozu mlýna, předvádět tradiční zemědělskou výrobu a zpracování obilí včetně pečení chleba.

Kontakty:

Muzeum středního Pootaví Strakonice, Zámek 1, 396 01 Strakonice

E-mail: muzeum@strakonice.cz; URL: <http://www.muzeum.strakonice.cz>

Garant: PhDr. Miroslav Špecián, e-mail: miroslav.specian@muzeum-strakonice.cz

II. místo

Národní zemědělské muzeum Praha za expozici Moravského kartografického centra ve Velkých Opatovicích

Moravské kartografické centrum je společným projektem města Velké Opatovice a Národního zemědělského muzea Praha. Je nejen jediným kartografickým muzeem v České republice, ale má ambice stát se edukačním a konferenčním centrem pro českou kartografii a související vědní obory. Centrum je umístěno v nově postaveném, architektonicky monumentálním objektu jižního zámeckého křídla zámku Velké Opatovice. Expozice centra jsou věnovány speciálním oborům, které se podílejí na vzniku kartografického díla (zeměměřičství, geodesii, fotogrammetrii, polygrafii, kartografii). Jsou zde umístěny exponáty především ze sbírek Národního zemědělského muzea Praha, Národního technického muzea, Moravského zemského archivu a ze soukromé sbírky. Kopie historických, topografických a tematických map byly pořízeny ve spolupráci se všemi Státními oblastními a zemskými archivy. V rámci expozice mohou návštěvníci shlédnout krátkodobé výstavy regionálních archivů a muzeí, věnované kartografii; pro děti je připraveno sedm pracovišť doprovodného programu. Moravské kartografické centrum bylo otevřeno 26. října 2007.

Kontakty:

Národní zemědělské muzeum Praha, Kostelní 44, 170 00 Praha 7

E-mail: nzm.praha@nzm.cz; URL: <http://nzm.cz>

Garant: Ing. Petr Fencl, e-mail: petr.fencl@nzm.cz

III. místo

Národní knihovna České republiky za projekt „Codex gigas – Ďáblova bible (tajemství největší knihy světa)“

Švédská Královská knihovna ve Stockholmu zapůjčila Národní knihovně ČR vzácný rukopis Codex gigas, známý též jako Ďáblova bible. Díky tomu mohla Národní knihovna uspořádat ve své Galerii Klementinum výstavu Codex gigas – Ďáblova bible (Tajemství největší knihy světa). Codex gigas byl umístěn do nově vybudované klimatizované trezorové místnosti, kterou Národní knihovna v budoucnu využije k vystavování dalších unikátních památek. Kromě Codexu gigantu výstava nabídla na 160 dalších exponátů, na výstavě byl promítán dokumentární film (natočený speciálně k této příležitosti); dvacet stránek Codexu gigantu bylo prezentováno v měřítku 1:1, zatímco kompletní rukopis byl k dispozici v digitalizované podobě.

Expozice v prvním patře se zabývala vznikem středověkých knih a obsahem Codexu gigas. Část výstavy instalovaná v přízemí byla věnována historii podlažického kláštera, odkud Codex gigas pochází, a pouti rukopisu po Čechách i jeho cestě do Švédska. Podařilo se tak vytvořit expozici, která kromě odborníků oslovila i širší veřejnost.

Kontakty:

Národní knihovna České republiky, Klementinum 190, 110 00 Praha 1

E-mail: eva.stanska@nkp.cz; URL: <http://nkp.cz>

Garant: Eva Štanská, e-mail: eva.stanska@nkp.cz

Zvláštní ocenění

Muzeum Chodska v Domažlicích za otevření Muzea příhraničí Kdyně

Muzeum příhraničí ve Kdyni bylo slavnostně otevřeno 4. května 2007. Do prvního patra zrekonstruované budovy někdejšího nájemního domu přádelny byla instalována stálá expozice, kterou připravili pracovníci Muzea Chodska v Domažlicích. Cílem expozice je seznámit návštěvníky co nejširěji a přitom přitažlivě a srozumitelně s historií regionu a s jeho přírodními zajímavostmi. Kdyňské dějiny jsou prezentovány chronologicky od pravěku až k pádu železné opony, prohlídku uzavírají botanická a zoologická část.

V přízemí budovy se nachází také sál pro konání přednášek, seminářů a krátkodobých výstav a kanceláře informačního centra, které organizačně zajišťuje provoz muzea a naplňuje jeho kulturní program. Vedle toho poskytuje běžný servis a významně se podílí na obnově cestovního ruchu v kdysi vyhlášené turistické lokalitě. Zároveň funguje jako styčný bod mezi českou a bavorskou stranou. Budovu muzea obklopuje obnovený park, který bude využíván k doprovodným akcím.

Kontakty:

Muzeum Chodska v Domažlicích, Chodské náměstí 96, 344 01 Domažlice

E-mail: muzeum.chodska@seznam.cz; URL: <http://muzeum-chodska.com>

Garant: Mgr. Jitka Kurcová, e-mail: jitka-kurcova@seznam.cz

Cena Českého výboru ICOM

Cenu Českého výboru ICOM získává Vojenský historický ústav, Národní muzeum Praha a Senát Parlamentu ČR za výstavu „Albrecht z Valdštejna a jeho doba“ uspořádanou ve dnech 15. listopadu 2007 – 2. března 2008

Výstava „Albrecht z Valdštejna a jeho doba“ byla první výstavou naší moderní historie, která se v širokém záběru věnuje nejen postavě Albrechta z Valdštejna, ale také době, ve které žil.

Výstava byla koncipována jako umělecko-historická expozice galerijního typu, která podtrhuje význam a hodnotu jednotlivých exponátů. Samotná expozice ve Valdštejnské jízdárně byla rozčleněna do čtyř částí. V první z nich (Invita invidia – Závisti navzdory) byla představena osobnost Albrechta z Valdštejna a jeho životní dráha, druhá část (Terra felix - Šťastná země) ukazovala Valdštejna jako ekonoma, podnikatele, stavitele a mecenáše, třetí (Xerxes, veliký Artaxerxes) se věnovala vojenským tématům. Vedle vyobrazení bitev třicetileté války zde byla vystavena i řada dobových artefaktů, zbraní a grafik. Poslední část (Bestia Vixit – Nesmrtelná bestie) mapovala vývoj valdštejnské legendy, která se začala vytvářet bezprostředně po jeho smrti.

Součástí výstavy by také koncertní cyklus, který představoval hudbu pozdní renesance a časného baroka, který se konal na schodišti Národního muzea. Výstavu také doprovázely odborné přednášky s tematikou vážící se k Albrechtovi z Valdštejna a jeho době, které probíhaly v Senátu Parlamentu ČR.

Ve výstavě byl pro návštěvníky k dispozici audioprůvodce v češtině, němčině, angličtině a italštině. Výstavu také doprovázela v improvizovaném kinosále řada dokumentárních filmů s dotýkanou tematikou.

Edukativní program pro děti zahrnoval výtvarné dílny a pracovní sešity pro 1. i 2. stupeň ZŠ. Organizátoři výstavy také spolupracovali na soutěži o Albrechtu z Valdštejna pro žáky 2. stupně ZŠ a SŠ, která byla zahrnuta jako součást stávající soutěže Eurorebus.

K výstavě byl vydán Průvodce výstavou v české a anglické verzi vydavatelstvím Academia a také rozsáhlá monografie „Albrecht z Valdštejna, Inter Arma Silent Musea“ v české a německé mutaci. K výstavě bylo vydáno i hudební CD: Renesanční písně a tance, Písně z doby třicetileté války v interpretaci skupiny Mucisa Bohemica. Rovněž byl vydán edukativní disk: Albrecht z Valdštejna – Závisti navzdory.

Kontakty:

Vojenský historický ústav Praha, U Památníku 2, 130 05 Praha 3

Národní Muzeum, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1

Senát Parlamentu ČR, Valdštejnské náměstí 17/4, 118 01 Praha 1

E-mail: museum@army.cz; nm@nm.cz; posta@senat.cz; URL: <http://www.vhu.cz>; <http://www.nm.cz>;

<http://www.senat.cz>

Garant: PhDr. Ladislav Čepička, e-mail: lhota@iol.cz, PhDr. Eliška Fučíková, e-mail: fucikova@senat.cz